

SICILSKÁ KOMEDIE

*Luigi
Pirandello*

PRODEJNE

Tři otázky pro režiséra Pavla Hradila

O čem si dnes přejete dělat divadlo?

Divadla poslední dobu překypují množstvím her s tzv. politickým obsahem, hrají se hry, které byly donedávna zakázané. Nemám nic proti nim, naopak, mnohé z nich se mi velice líbí. Jenom mám pocit, že tady trochu dochází ke zmatení pojmů. Celá tahle exploze zájmu o politiku vede k domněnce, že politika, společnost a její zájmy, jsou na světě to nejdůležitější. Ale to je přece nesmysl. Společnost je výtvar člověka, výtvar, který má člověku sloužit a ne naopak. Nejprve musí být život a teprve potom všechno ostatní. Vypadá to na první pohled jako strašně banální pravda, a snad proto ji nikdy nemůžete říkat dost nahlas. Čím je člověk starší, tím větší úctou pociťuje k těmto zdánlivě prostinkým pravidlům lidského bytí, tím větší potřebu má vrátit se k základům, z kterých vzniká život. Tváří v tvář zázraku jakým je fakt života, ztělesňovaný dítětem, si uvědomujete relativnost všeho, co jsme si zvykli považovat za hodnoty. Člověk by se měl čas od času podívat do mravenišť. My lidé se strašně přeceňujeme, přeceňujeme svůj intelekt a zapomínáme na to, že jsou jisté přírodní či vesmírné zákony, jimiž jsme limitováni úplně stejně jako mravence. A jsou to zákony, které jsou daleko starší a daleko větší než člověk.

A co na to Pirandello a jeho Sicilská komedie?

Sicilská komedie bývá někdy označována za dílo, v němž se autor teprve hledal, za nenáročnou veselohru, a v tomto duchu bývá inscenována. Domnívám se, že je to omyl. Sicilská komedie má v sobě typickou Pirandellovu dvojnácnost. Vypadá zdánlivě jako všední příběh, což může člověka snadno zmýlit, ale pod veselou slupkou se skrývá velmi hluboký příběh se složitým předivem lidských vztahů. Je to hra, ke které se vracím podruhé v krátké době, a přitom se ji snažím inscenovat zcela jinak, protože si uvědomuji, jak v životě i v divadle vede k témuž cíli obrovské množství cest a určit tu pravou je velmi těžké. Vracím se k ní proto, že mě zajímá a vzrušuje, a proto věřím, že může vzrušit i ty, jimž je určena.

Jan Werich tvrdil, že "pan Publikum je taky herce." Co vy si myslíte o vztahu jeviště - hlediště?

Mrzí mě, že jsem někdy v divadle svědkem nedorozumění herců s diváky. Jako by ti na jevišti měli pocit, že vědí víc než ti v hledišti. To není pravda. Vždyť herci, diváci i režiséři jsou přece naprosto stejní lidé - mají stejné starosti, stojí ve stejných frontách, nadávají na stejné věci, vědí toho o životě naprosto stejně. Proto i slova, která se říkají na jevišti, jsou slova o starostech i radostech nás všech.

Otázky Luigi Pirandella

Luigi Pirandello patří k nejzajímavějším evropským autorům přelomu století. Navždy poznamenaný sluncem rodné Sicílie vstoupil do literatury svými smutně veselými povídkami, z nichž některé později přetavil na dramata. Svět, do kterého nás jako autor zavádí je svět malých příběhů malých lidí. Pirandello, citlivý pozorovatel života, bere své náměty z všedních, často až banálních událostí - z náhodně zaslechnutého rozhovoru, venkovského klípku či drobné novinové zprávy. Z těchto zdánlivě bezvýznamných střípků života, tím, že odhaluje jejich skrytou hloubku, že odhaluje jejich souvislost s řádem přírody, vesmíru a veškerého jsoucna, skládá před námi velkolepý obraz světa. Pirandellovo dílo se zdá být na první pohled plné paradoxů - věčné hledačství pravdy a zároveň jasné vědomí toho, že absolutní pravda neexistuje, věčné hledání štěstí, které jsme schopni rozpoznat teprve v okamžiku, kdy nás mine, hledání souzvuku ve světě disharmonie. Nahlédneme-li do Sicilské komedie, vidíme chaos: Ženy s dětmi, leč bez mužů, žena s mužem bez dítěte, muž s dětmi bez ženy, dva lidé, kteří se milují, čekají spolu dítě, mají všechny šance být šťastní a přitom nejsou schopni se dohodnout, jakoby nic nefungovalo. Je nám toto vše skutečně tak neznámé? Pirandello se obrací k světu, kde lidská duše byla popřena, cit odhozen jako nepotřebná veteš, láska zaměněna za erotiku či nepotřebný sentiment. Obrací se ke světu, kde se děti místo z lásky rodí z lehkomyšlnosti, kde jsou zpochybněny veškeré morální hodnoty. Jenomže lidská láska, kterou Pirandello chápe jako pramen a zdroj veškerého života, nemůže-li k lidem přicházet po hlavní cestě, vkrádá se alespoň zadními vrátky. Protože před touto odvčkou nezničitelnou silou není úniku, byt' by se před ní člověk, stejně jako to činí Pirandellovy postavy, sebevíc snažil ukrýt pod maskou lhostejnosti, lehkomyšlnosti či cynismu.

Je nám tento svět skutečně cizí? Nepociťujeme i my onu disharmonii? Nehlodá i nám kdesi v koutku duše touha po opravdové lásce, po lepším, čistším životě? Necítíme se i my občasně provinilí za to, že nejsme schopni poskytnout svým dětem dokonalý domov? To jsou otázky, které nastoluje Pirandello, nikoli mentorsky přísně, ale s chápavým úsměvem. Stejně jako v životě, i v jeho hrách, se v slzách skrývá kus komedie a z jeho smíchu trochu mrazí.

- vm -

LUIGI PIRANDELLO

SICILSKÁ KOMEDIE

Překlad	Jaroslav Pokorný
Úprava	Ludmila Bařfnková
Režie	Pavel Hradil j. h.
Asistent režie	Jan Filip
Texty písní	Pavel Hradil
Hudba	Zdeněk Pololánřk
Scéna	Jan Dušek j. h.
Kostýmy	Ivana Brádková j. h.
Pohybová spolupráce	Zdeněk Boubelřk
Dramaturgie	Věra Mařková

Tralala	Tomáš Jirman
Simone Palumbo	Milan řulc
Mita, jeho žena	Marie Logořdová
Croce, jeho sestřenice	Veronika Foreřtová
Tuzza, její dcera	Ingrid Fabiánová
Feřanda	Irena Rozsypalová
Gesa, Mitina teta	Jana Lukeřová
Ninfa, Tralalova matka	Zora Rozsypalová
Ciuzza	Marcela Rojřčková*)
Luzza	Jana Tomsová*)
Nella	Markéta Pyřová*)
Titino	
Calicchio	dětské role
Pallino	

*) studenti konzervatoře

Inspice	Soňa Francová
Text sleduje	Jana Zaoralová

PREMIÉRA 26. LEDNA 1991

řtyři otázky pro Tomáše Jirmana

Motto: "Realizace herce děje se jen na jeviřti při hře: kontaktem a komunikací s divákem. Co nesděří svou hrou, neexistuje. Leda by to dal do programu."

/T. Jirman s odvoláním na všechny divadelní veličiny, které zná/

V řem se role Tralaly liří a v řem se podobá postavám, které jste dosud hrál? V řem je pro vás zajímavá, v řem je řěžká?

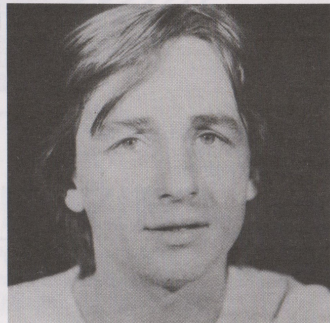
Liří se řémř od všech předchozích tím, ře je to konečně dospělý řlověk a ne kluk. Podobá se jim určitou vnitřní rozporuplností a nevyrovnaností. řěžká, ale zároveň lákavá, je složitost té postavy a nutnost postihnout jak její vnější masku, kterou se prezentuje světu, tak její vnitřek. Jak se projevuje mužský, který má v sobě obrovskou potřebu lásky a řítom se s nř pořád mřřř? Proč svoje hledání zakrývá spoustou nezávazných legráček, recesí a avantýr? Co když si svými pózami stále víc uzavřrá cestu k nalezení opravdového vztahu?

V řem vám řipadá zajímavá Sicilská komedie?

Snad tím, ře je to takový zvláštní, trochu bizarní obraz světa. Někřím mi řipomíná Felliniho Amarcord. řádná z postav není docela jednoznačná, v každé z nich se pere anděl s řábblem. A snad pro tu všechnu bizarnost to není jen obraz momentálního rozřvrstvení sil na sicilském venkově kdysi dávno, ale obraz věčného lidřtví. Snad je tento obraz, který vypadá jako odraz křivého zrcadla v každodenním světě.

Řipadá vám důležité hrát tuto nepolitickou hru dncs, kdy se kolem nás řřř dějiny?

Co je to politika na jeviřti? Co když výchozím bodem každé politiky je zakotvenost v určitém mravním řádu a řcta k němu? Pak je politikum řivadla napřříklad v mapování odvěkůých hodnot jakými jsou rodina, děti, láska, hledání kde je mravní řád naruřován, jaké lidské vlastnosti to zpřisobují. Je tedy Sicilská komedie opravdu hra nepolitická?

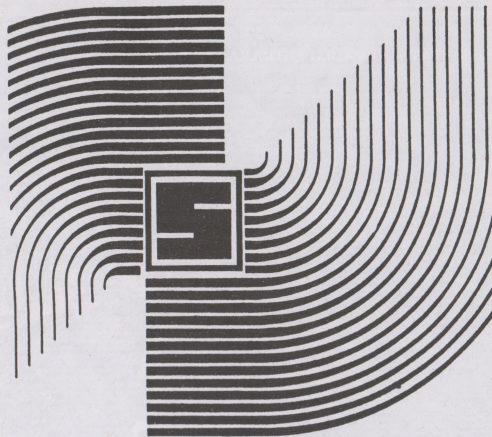
A jaké hodnoty stojí za to prosazovat zejména teď a tady, v tomto městě?

Tohle město mi připadá jako velká noclehárna. Život jakoby se tu redukoval na velmi těžkou práci a sbírání sil k práci. A to je přece úplně obrácený systém hodnot - člověk pracuje proto, aby žil, a ne žije proto, aby pracoval. A proto považují za dobré hrát o lásce, o dětech. Vždyť zvlášť teď, když se otřásá tolik dosavadních jistot, kdy je všude kolem nás plno strachu z budoucnosti, je obrovské bohatství mít domov. Přál bych si, aby se tenhle pocit přenášel do hlediště. Kdyby aspoň jeden člověk z těch, kteří dnes přijdou do divadla, spěchal po představení domů pohladit svoje děti s pocitem, že je prima, že je má, kdyby aspoň jeden člověk, třeba cestou domů, objevil, že láska je zázrak, který člověka potkává jen jednou, a který se nesmí prošívnout, protože by se nemusel nikdy opakovat, znamenalo by to, že naše práce nebyla marná.

♦ ♦ ♦ ♦

Vedoucí umělecko technického provozu
Vedoucí scénické výroby
Vedoucí kostýmní výroby
Mistr jeviště
Mistr osvětlení
Mistr elektroakustiky
Mistr vlásenkárny
Mistr rekvizitárny
Mistr garderoby

ing. Ivan Bílek
ing. Oto Gruszka
Eliška Zapletalová
Jiří Brudný, Miloš Novák
Pavel Jaskiewicz
Bořivoj Wojnar
Jindra Kučajová
Eva Wiesnerová
Zlata Nezhybová

moderní služba
má své jméno
SPOROŽIRO

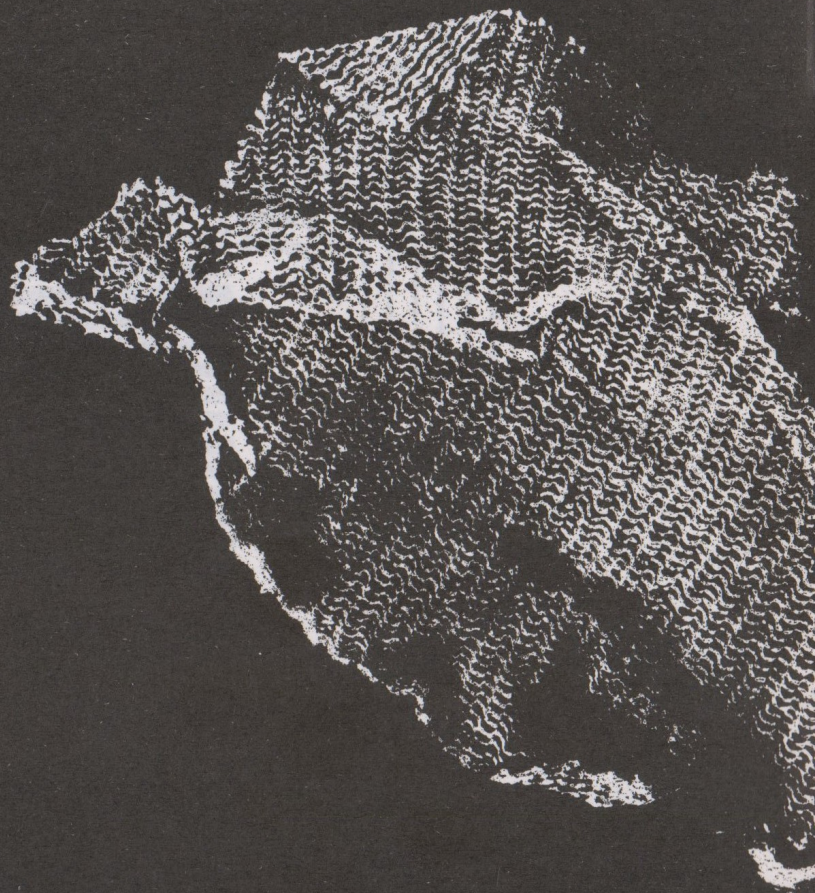
POHODLNÉ SPOŘENÍ
POHOTOVÉ PLACENÍ
ÚSPORA ČASU A PENĚŽ

STO SP
ČESKÁ STÁTNÍ SPORITELNA

Hraje STÁTNÍ DIVADLO OSTRAVA v Divadle Jiřího Myrona

Program vydalo Státní divadlo Ostrava, ředitel PhDr. Malina, šéf činohry S. Šárský.
Redakce programu V. Mašková, grafická úprava I. Velkoborská, fotografie V. Pavelková.
Vytiskly OSTRAVSKÉ TISKÁRNĚ, s. p., provoz 21, 709 70 Ostrava 1, Novinářská 7, R 5064.
Veškerá práva k provozování tohoto díla zastupuje DILIA Praha. Cena 3 Kčs.
